

- Meditatie
- Ambtelijke praktijk
- Bijbelstudie
- Kerkelijk actueel
- Boekbespreking

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen

Bewaar mij...

Psalm 17:8a

Nog belangrijker dan het pand bewaren is zelf bewaard te worden. Wij moeten bewaard worden voor zonde, wereldgelijkvormigheid, een heilloos verbondsautomatisme en verbondspessimisme. Of, zoals David: bewaard worden voor onze doodsvijanden, de duivel, de wereld en ons eigen boze vlees.

'Bewaar mij als het zwart des oogappels'. Dat is een gebed uit de diepte. Dat is een gebed om bewaring. Het gebruik van het woord sjamar, bewaren, roept allerlei beelden op. Een herder die zijn kudde verdedigt tegen plotselinge aanvallen. Een dorpelwachter, die toezicht houdt op het heiligdom. De wachter op Sions muren, die in de nachtelijke uren patrouilleert. Een vader die voor zijn kinderen opkomt. Zo bewaart God Zijn volk. Zo zorgt Christus voor Zijn gemeente. Hij aan Wie door de Vader alle macht gegeven is, in hemel en op aarde. Dat is het Godsbeeld van de dichter. Op die levende God heeft hij zijn betrouwen leren stellen. Hoe menigmaal werd de dichter door deze God bewaard, in het strijdperk van het leven.

Ik zal uw vlees aan de vogelen des hemels te eten geven, brulde de Filistijn Goliath, Maar God bewaarde. "Nu zal ik een der dagen door Sauls hand omkomen", klaagde de dichter, maar God gaf uitkomst. Met deze God komt men niet beschaamd uit. Er zijn er in ons midden die daar ondervinding van hebben. Van die bewarende hand Gods. Maar wat is het gevaar groot dat men op die ontvangen genade gaat rusten. Genade bespreken maar niet meer beleven. Dat we met weinig ge-

nade grote mensen worden. Gaan roemen alsof wij die genade niet ontvangen hebben. Dan wordt de kinderlijke afhankelijkheid gemist. We zingen nog wel van 't strijdperk van dit leven', maar 't zicht op de Koning is weg. Wij hangen niet meer aan de troon der genade.

En wat doet God nu? Opnieuw doet Hij de strijd ontbranden. Zendt doodsvijanden. Dan ga ik opnieuw ontdekken wie ik zelf ben voor God. Zwak van moed en klein van krachten. Kwetsbaar en hulpeloos. David had door genade een Godsbeeld, diepe indrukken van Zijn majesteit en bewarende trouw. Maar door genade ook een zelfbeeld, een diep besef van zijn eigen nietigheid en verdorvenheid. Zo klein en zwart als 'het zwart des oogappels', het meest tere en kostbare centrum van het oog. Het oog! Een van de best beschermde lichaamsdelen. Met hoeveel wijsheid heeft de Heere de mens geformeerd. Dat zien we vooral aan het oog! En met name aan het zwart van de oogappel. Daarmee vergelijkt zich de dichter. Zo zwart als het zwart des oogappels heeft hij zich door genade leren kennen. Maar tegelijk mocht hij ook weten dat God in zijn duister bestaan, in zijn donkere ziel, een goddelijk licht gegeven had (Psalm 51). Zoals het licht van de zon in het zwart van de oogappel naar binnen dringt, zo drong het licht van de Zon der gerechtigheid, van Christus, ook Davids leven binnen. Dat verbindt hem en heel Gods Kerk aan die levende God 'Die Zijn kinderen

wil behoeden voor 's vijands macht en vreselijk woeden en hen beschermt in het heetst gevaar. Bewaar mij als het zwart des oogappels. Eigenlijk vraagt de dichter nog meer genade dan God al bewezen had aan Zijn volk. Wij lezen in Deuteronomium 32:10 "Hij vond hem in een land der woestijn, en in een woeste hui-lende wildernis. Hij voerde hem rondom, Hij onderwees hem, Hij bewaarde hem als Zijn oogappel". Zo wou God met geen andere volken handelen. Onverdiende zaligheid. Maar David vraagt niet alleen bewaard te worden als Gods oogappel, maar als het zwart des oogappels, 't allerteerste bezit van de levende God in Christus. Calvin wijst op de bijzondere troost die erin gelegen is: Gods oogappel, het zwart van Zijn oogappel te zijn. Die het zwart van de oogappel is, behoort immers tot het mystieke lichaam van Christus. En wie dat volk aanraakt, raakt Gods oogappel aan. En daar komt Hij voor op. Zij worden door Hem bewaard tot de dag van 'e volkomen verlossing. Hij waakt over het zwart van het oog, of, zoals we in het Hebreeuws lezen: de dochter van het oog. Zijn teerste bezit. Dat is de troost van de Kerk. Hun enige troost, beide in leven en in sterven. Want: Des Heeren Engel schaart een onverwint're hemelwacht rondom hem, die Gods wil betracht, dus is hij wel bewaard. Komt, smaakt nu en beschouwt de goedheid van d'Alzegenaar! Welzalig hij, die in gevaar alleen op Hem vertrouwt!

L.W. van der Meij.

David had door
genade een
Godsbeeld,
diepe
indrukken van
Zijn majesteit
en bewarende
trouw.

De hechte band. Filemon 22b-25

*We kunnen
zelfs zeggen dat
het leven van
Paulus
gekaracteri-
seerd wordt
door het gebed.*

Genade maakt mensen in alle opzichten afhankelijk van de Heere. De Heere is de Gever, de Bewerker van alles. In het ambtelijke leven is daarom het oog op de Heere gericht. We bemerken dat ook bij Paulus. We kunnen zelfs zeggen dat het leven van Paulus gekarakteriseerd wordt door het gebed. Vanaf het Goddelijke uur voor Damascus is het gebleven tot het einde. Naast het persoonlijke gebed lezen we ook van het gemeenschappelijk gebed. Het beeld van de oudste gemeente Jeruzalem, gegeven in handelingen 12 voor de kerk van alle tijden, is Paulus niet onbekend gebleven.

Voorbede

Dat gebed draagt het karakter van voorbede. Omdat Paulus de voorbede van zeer groot belang achtte, heeft hij in verschillende

brieven erop aangedrongen. Voor hem zelf. Voor zijn medewerkers. Voor het werk in Gods Koninkrijk. Voor het staan en gaan in de wereld. Elke oprechte ambtsdrager is doordrongen van de voorbede van Jezus Christus in de hemel en de voorbede van de gemeente net zoals Paulus hiervan doordrongen was. Bij de bede van Paulus 'Broeders, bidt voor ons' (1 Thess. 5:25) heeft Matthew Henry opgetekend "De grote apostel achtte het niet beneden zich om de broeders te Thessalonica te vragen om voor hem te bidden. Dienaren hebben nodig dat de gemeente voor de dienaren bidt. En hoe meer de gemeente voor de dienaren bidt des te meer zullen goede dienaren ontvangen van God en des te meer zegen zal de gemeente van hun bediening hebben." Waarvan acte! Bijzonder vandaag! Want het is

in de kerken, gemeenten niet zo rooskleurig. Offensief en defensief voor de waarheid die naar de Godzaligheid is wordt niet zo gevonden. En dan natuurlijk gedreven door de Heilige Geest. Laten we niet vergeten dat de tijd aangebroken is van kleur bekennen, waar we staan en waar we voor staan. Geen soort compromis. Het komt voor dat men zich (Christelijk) Gereformeerd noemt, maar men gaat de moderne visie op Schrift en ethiek niet voorbij. Het 'hier sta ik, ik kan niet anders, God de Heere help me', zij de belijdenis in woord en daad. Zo wilde Paulus ook naar Kolosse gaan. Zeker, er wachtte hem daar warmte en vriendschap, maar dwaalleraars hadden daar ook invloed gekregen. Maar ondanks dat hoopte Paulus dat de weg naar Kolosse spoedig open zou zijn. Daar de Heere alle dingen leidt en bestuurt vroeg Paulus om het gebed van de gemeente. Nu schrijft hij er iets bij. Door uw gebeden geschonken te worden (vs. 22). Het is een genadegave van de Heere als ik mag komen Mijn levensgang en lot rust niet in de handen van Nero, maar van mijn Heere! Rijk als die overtuiging leeft. Ook nu! Opvallend is dat in het werkwoord 'schenken' het woord charis zit. Genade, gunst en zo geschenk. Naar die werkelijkheid ziet Paulus uit. De Heere gaat dan mee van Rome naar Kolosse. Dan zal het goed zijn. Door de Heere met elkaar en zo voor elkaar. Het contact zal tot zegen zijn. Voor ons is bij elke beslissing noodzakelijk te weten dat de Heere leidt tot een ambt of naar een gemeente. Nu dient het begin van het gebed er niet te zijn wanneer men verkozen is of een beroep heeft ontvangen. Weet men wat er kan gebeuren door stemming, dan behoort men de zaak die ernstig is, al voor de Heere neer te leggen. Het gebed om licht en wijsheid is zeer belangrijk. Te handelen is niet afhankelijk

Van de Redactie

Inhoud

In dit nummer van ons blad is een meditatie opgenomen van ds. L.W. van der Meij over Psalm 17:8 "Bewaar mij...". Ds. M.C. Tanis schrijft een bijdrage over over Filemon: 22b - 25 "De hechte band". Ds. P. Roos schrijft een artikel over schaalvergroting. Ds. P. den Butter schrijft over koning Joas een eerste artikel. Ds. K. Hoefnagel schrijft over het diakenambt. Onder de rubriek 'Sprekend verleden' treft u een vierde bijdrage aan over een preek "Jezus maakt de dode uitverkorene levend" van Eduard Meiners. Tenslotte een boekbespreking.

Ontmoetingsdag

We willen u alvast de datum doorgeven van de komende ontmoetingsdag: zaterdag 18 september D.V. op Urk. Sprekers: ds. C.P. de Boer, ds. B.L.C. Aarnoudse, ds. K. Hoefnagel en ds. L.W. van der Meij.

Gent

D.V. Zaterdag 4 september zal evangelist H. Bor afscheid nemen en evangelist D. van Luttikhuisen intrede doen. Ds. K. Visser hoopt 's morgens en 's middags een inleidend woord te spreken. 's Middags hoopt ds. A. Brugge een slotwoord te spreken. De morgensamenkomst begint om 10.30 uur en de middagsamenkomst om 14.00 uur. Plaats: Chr. Geref. Kerk, Voordijk 252, Barendrecht.

Verschijning volgende nr.

In verband met de vakantietijd zal het volgende nummer van ons blad zal D.V. donderdag 16 augustus verschijnen. Kopij graag binnen donderdag 12 augustus.

AvH

van het denken of de overlegging van de persoon zelf. Wat Paulus beleed voor de poort van Damascus is levensroeping voor elke ambtsdrager: 'Heere, wat wilt Gij dat ik doen zal.' Het dienstwerk van een predikant is niet beperkt tot de avonduren gelijk dat bij andere ambtsdragers het geval is. Steeds moet hij bezig zijn in en voor de dienst des Heeren. Dit is een belangrijk gegeven. Het is rijk en goed in de dienst van de Heere te staan. Die wetenschap geeft ook een pleitgrond voor de Heere. Er mag zelfs gezegd worden: Heere, U hebt mij hier een plaats gegeven.

Hartelijkheid

De brief wordt afgesloten met het overbrengen van groeten en een zegenbede. Beide zaken komen we nog eens tegen in de brieven van Paulus. Wat de groeten betreft, daarin spreekt de gemeenschap der heiligen. Verbondenheid en meelevendheid en dat te meer daar Paulus de groeten doorgeeft van broeders. Zij hebben zeker geweten van het schrijven van de brief en daarop zal gezegd zijn: doe de groeten. Iets wat ook nu bekend is. Ook bij ons? De namen die we in de brief tegenkomen zijn medewerkers van Paulus. Opvallend is dat dezelfde personen staan in de brief aan de Kolossenzen. Als eerste wordt genoemd Epafras. Hij is de stichter van de gemeente te Kolosse. Hij moet uit Kolosse afkomstig zijn. Bij zijn naam voegt Paulus: mijn medegevangene. Om Christus zit ook hij gevangen. Paulus gebruikt een opmerkelijk woord wanneer hij het over het gevangen zijn van Epafras heeft. Epafras is een krijgsgevangene. In dienst van de Heere is hij gevangen genomen. Een nederlaag? Nee! Een eer! Zo wij met Hem lijden zullen wij ook met Hem verheerlijkt worden. Paulus noemt als tweede Marcus. De neef van Barnabas. We weten hoe het was tussen Paulus en Marcus. Maar ook hoe het geworden is. Genade triumpheert! Het werd goed tussen hen beide. De derde persoon is Aristarchus. Een christen uit Thessalonica. Hij kende een hartelijke band aan Paulus. De vierde is Demas. Later wordt hij niet meer

genoemd. Hij werd een deserteur. Wat zal dat Paulus hebben aangegrepen. Een overloper, maar geen volgeling. Als laatste lezen we de naam Lukas. De trouwe metgezel van Paulus. Hij is de lijfarts van Paulus. Het contact met Lukas heeft Paulus veel gedaan. Geestelijk en lichamelijk. Hij werd gesterkt naar de geest. Lukas was een rijke gave van de Heere. Een boezemvriend. Al de genoemde personen zijn zo schrijft Paulus zijn medewerkers. Die aanduiding 'mijn medewerkers' is opvallend. Krachtens zijn apostolisch ambt stond Paulus ver boven hen. Hij is ook een leidinggevend persoon. Maar hij plaatst zich niet boven hen. Paulus pronkt niet met zijn ambt. Paulus stond naast hen in de strijd en in het lijden. Uit de houding van Paulus valt veel te leren. Hoe denken we over medebroeders en hoe zien we medebroeders? Of hebben we geen medebroeders? De Heere weet hoe en waarvoor we in de dienst staan. De zegen die volgt op de groet kenmerkt het leven van Paulus. De genade van onze Heere Jezus Christus zij met uw geest. Amen (vs. 25). De nadruk wordt gelegd op de genade. Dat is te begrijpen. Genade is groot en rijk. Werkend in het leven en leidend naar het eeuwig leven. Het troost en sterkt.

Bijbelstudie

JOAS - 1

2 Koningen 11:1-4; 2 Kronieken 22:10-23:3

Slaagt Athalia erin het hele huis van David uit te roeien? Zullen door haar afschuwelijke moordpartijen de beloften Gods aan David nu ook teniet gedaan worden? Bereikt de duivel die zich van deze vrouw bedient zijn doel? Gaat de lamp uit? Het staat allemaal heel kritiek. Meer nee, Gods plannen falen niet. Zijn raad zal bestaan, ondanks alles. Door Zijn voorzienige leiding zijn er mensen van wie Hij gebruik maakt om Zijn zaak in veiligheid te stellen. Jozabath (ook

Paulus weet wat genade is. Vandaar zijn hartelijke wens. Zo worde het woord genade aan het begin en het einde van de dienst ook door de predikant uitgesproken. Dan is het geen traditionele zaak. Maar een levenszaak. Voor de predikant zelf. De bijgevoegde woorden "van onze Heere Jezus Christus" wijzen erop door Wie genade verdiend is en geschonken wordt. Door het bloed en de dood van Jezus Christus is er genade. Als 'Heere' wil en kan Hij die schenken en werken. Paulus voegt er aan toe 'met uw geest'. Hij bedoelt ermee genade in tijdelijk en geestelijk opzicht. Genade als Vervuller van de lichamelijke en geestelijke noodduft. Door het gebruik van het woord 'uw' is zijn hartenwens bestemd voor Filemon, zijn huisgezin en de huisgemeente. Het is zelfs zo dat het korte briefje wat verschillende persoonlijke zaken bevat de gemeente niet mag onthouden worden. Er staan lessen in van betekenis voor alle gemeenteleden. Vandaar ook de plaats in onze Bijbel. De Heere houdt jongeren en ouderen voor wat behoort tot de praktijk van de Godzaligheid. Het leven in de vreze des Heeren.

M.C. Tanis

*Het contact
met Lukas
heeft Paulus
veel gedaan.
Geestelijk en
lichamelijk.
Hij werd
gesterkt naar
de geest.*

wel Joseba genoemd) en haar man Jojada.

Joas verborgen

Jozabath is een zuster van Ahazia, de jong overleden koning. Net als hij heeft zij Joram tot vader, maar anders dan hij heeft zij niet Athalia tot moeder. Een halfzuster van de koning is zij dus. Zij is getrouwd met de priester Jojada, die ook wel hogepriester genoemd wordt (2 Kon. 12:10). Of daarmee gezegd wil zijn dat hij echt hogepriester is of een soort hoofdpriester is niet helemaal duidelijk. Maar een belangrijke positie bekleedt hij zeer zeker, zoals straks blijken zal. Dit echtpaar is van harte de ware dienst des Heeren toegedaan. Met

*Jozabath
oordeelt echter
dat die kamer
wellicht niet
de meest
veilige plek is
om een kind te
verbergen.*

veel verdriet hebben ze gezien hoe het volk, eerst al onder leiding van Joram en daarna niet minder onder Ahazia en Athalia, van de ware dienst des Heeren is weggevoerd en hoe de afgoderij haar intrede gedaan heeft in Jeruzalem. Maar wie kan dit tij keren?

Als Jozabath er achter komt dat Athalia plannen heeft en die plannen ook uitvoert om heel het huis van David uit te roeien, treedt zij handelend op. Ze voelt zich innerlijk gedrongen om te redden wat er nog te redden valt. En dankzij Gods genadige zorg slaagt ze er in een van de jonge prinses in veiligheid te stellen, zodat Athalia in haar moordlust dit kind niet kan ombrengen. Joas, een jongetje van één jaar oud, wordt gered. Voorlopig wordt hij verborgen gehouden in een slaapkamer, samen met zijn voedster. Die slaapkamer is eigenlijk een 'kamer der bedden': een kamer waar beddegoed bewaard wordt.

Jozabath oordeelt echter dat die kamer wellicht niet de meest veilige plek is om een kind te verbergen. Vandaar dat zij een andere schuilplaats zoekt. Zij neemt hem eenvoudig bij haarzelf in huis en zo kan Joas doorgaan voor een kind van haar en haar man Jojada. Zij wonen in een van de kamers van het grote tempelcomplex, dus op het terrein waar de priester Jojada dagelijks zijn werk heeft. In die omgeving zal Athalia wel nooit komen. Zij wil immers niets met de dienst en het huis van Israëls God te maken hebben. Verwacht mag dus worden dat de kleine Joas daar veilig is. Jozabath en haar man hebben nu alles gedaan wat in hun vermogen ligt. Maar zal het kind echt veilig zijn dan zal de Heere over het jonge leven moeten waken en dat onder Zijn bescherming moeten nemen. Welnu, dat doet Hij, zes jaar lang. In al die jaren wordt het geheim niet ontdekt.

Wat moeten dat voor Jozabath en haar man spannende jaren zijn geweest. Hoe vaak zullen ze de Heere om Zijn blijvende zorg hebben gesmeekt. Ja, ze hadden daarbij wel een krachtige pleitgrond in Gods eigen Woord. Hij had toch beloofd dat de lamp

zou blijven branden en dat David altijd iemand zou hebben die op zijn troon zou zitten. Alleen in het geloof in die belofte konden Jozabath en Jojada staande blijven en voor Joas zorgen. En zie, God heeft gehoord en gezorgd dat geen leed het leven van de kroonprins bedreigde. Hij maakte al die tijd Zijn Woord waar.

Wat een zegen is het voor Jozabath en Jojada geweest om op deze manier dienstbaar te zijn in de bewaring van het jonge leven van deze zoon van David. Het is toch een voorrecht om een van 'Gods medewerkers' te mogen zijn? En wat een zegen is het voor Joas geweest om zulke verzorgers te hebben gehad die om Gods wil ook hem liefhadden.

Maar dan komt het moment waarop Joas uit zijn schuilplaats moet worden gehaald en dat er verder gehandeld moet worden. Het wordt immers ook hoog tijd dat er aan het schrikbewind van Athalia een eind komt. Hoe dat alles moet?

Jojada gaat tot actie over

Nu is de beurt aan Jojada. Ondanks zijn hoge leeftijd (hij moet in die tijd al meer dan 100 jaar oud zijn geweest) voelt hij zich gedrongen om aan het werk te gaan. Zodra hij dat doet blijkt dat de stemming onder het volk rijp is. Het blijkt ook dat Jojada op grote steun van de kant van het volk kan rekenen. Blijkbaar is de grote meerderheid Athalia met haar goddeloosheid meer dan beu. Vergeet niet dat in de zes jaren waarin zij aan de macht was het van kwaad tot erger ging. Niet tevreden met de tempel voor Baäl in Jeruzalem gaf zij haar zonen opdracht om allerlei voorwerpen uit de tempel des Heeren te halen en die over te brengen naar de Balstempel. Daar zal de Heere niet meer mee gediend worden, maar die zullen nu in de afgodendienst gebruikt worden.

De regering van Athalia wordt hoe langer hoe onverdragelijker. En nu er naar de mening van het volk niemand meer uit het koningshuis van David is, worden de geestelijke leiders (priesters en Leviëten) des te belangrijker in de

ogen van het volk.

Wat er nu gaat gebeuren wordt beschreven door zowel de schrijver van Koningen als die van Kronieken. Er zijn echter een paar verschillen tussen de twee rapportages. Betekent dat, dat de Bijbel zichzelf tegensprekt? Natuurlijk is dat ervan gemaakt. Als het ongeloof maar even kans ziet om zoiets aan te tonen dan zal dat ongeloof het niet nalaten. Tenslotte moet Gods Woord in discrediet worden gebracht.

Laten we ons echter niet van de wijs laten brengen. Verschillen tussen de ene berichtgeving en de andere behoeven nog geen tegenstellingen te zijn. De twee berichten kunnen elkaar ook aanvullen door dezelfde zaken van twee kanten te belichten. Zo willen we de gebeurtenissen die ons verteld worden, interpreteren. Het verslag in Koningen en dat in Kronieken vullen elkaar aan en zo ontstaat een duidelijk beeld van wat er is gebeurd.

Het voornaamste verschil is dit dat we uit Koningen de indruk krijgen dat het belangrijkste werk is gedaan door de mensen uit de politiek en vooral de militaire kringen, terwijl Kronieken de nadruk laat vallen op het werk van de geestelijke leiders, de priesters en Leviëten. Combineren we deze gegevens met elkaar dan krijgen we het volgende beeld.

Het eerste wat we van Jojada lezen is dat hij 'zich versterkt'. Hij weet zich gedrongen tot de taak, maar hij beseft dat het bepaald niet ongevaarlijk is wat hij nu gaat doen. Hij heeft er moed voor nodig, dus zoekt hij de Heere en sterkt zich in Hem. Dan legt hij contact met een aantal legerleiders. Hun namen worden een voor een vermeld in 2 Kron. 23:1. Het zijn Azarja ben-Jeroham, Ismaël ben-Johanan, Azarja ben-Obed, Maäseja ben-Adaja en Elisafat ben-Zichri, allemaal mensen die Jojada voor honderd procent meent te kunnen vertrouwen. In alle stilte spreekt hij met hen af dat zij rond zullen gaan in Juda om daar de medewerking te zoeken van zowel Leviëten als belangrijke familieoudsten om die dan vervolgens uit te nodigen voor een bijeenkomst in Jeruza-

lem. Natuurlijk moet alles gebeuren onder strikte geheimhouding. De mensen die worden uitgenodigd zijn graag bereid om te komen. De tijd is rijp voor het nemen van maatregelen. Zijn ze eenmaal samengekomen in Jeruzalem dan neemt Jojada hen volledig in vertrouwen. Hij vertelt dat, geheel anders dan iedereen tot nog toe heeft gedacht, er nog

een prins uit het huis van David in leven is. God heeft gedacht aan Zijn beloften aan David en zo is het gebeurd dat een van de kinderen van Ahazia aan het bloedbad dat Athalia heeft aangericht, is ontkomen. Jojada laat die mensen ook de jonge Joas zien. Het laat zich verstaan dat de verbazing groot is. Zo ook de vreugde. Iedereen is ook onmiddellijk

bereid om met de plannen van Jojada mee te werken. Zonder aarzeling leggen ze ten overstaan van Jojada een eed af en zo maken ze met elkaar een verbond. Zowel de militaire als de geestelijke leiders verbinden zich ertoe om alles te doen, opdat deze jonge Joas straks koning zal zijn in Jeruzalem.

P. den Butter

Kerkelijk actueel

Schaalvergroting

De vorige keer schreef ik over de ramp in Mexico. Zo'n gebeuren roept de vraag op hoe we met de natuur als Gods schepping omgaan. Een lezer verbond hieraan de gedachte van de bio-industrie, de intensieve veehouderij. Ik wil hier beperkt op ingaan, vooral in het licht van Gods Woord.

Ik heb het dus over de moderne veehouderij, die groots en massaal te werk gaat. Varkens, kalveren, kippen en geiten leven in aantallen van duizenden op een klein gebied. Kistkalveren en legbatterijen passen in deze bedrijfsvoering. Meestal zien de dieren het daglicht nauwelijks en worden zij in een snel tempo slachttrijp gemaakt. Organisaties zoals "Wakker dier" e.a. protesteren hiertegen, weliswaar op een onaanvaardbare manier.

De eigenlijke oorzaak van deze moderne bedrijfsvoering moeten we zoeken bij de overheid. Daar vatte het idee van schaalvergroting destijds post. Het opzetten van grote bedrijven werd gesubsidieerd. Zodoende kwamen er viskotters van grote omvang met een brullend motorisch vermogen, waar niets tegen bestand was. Er werden in de landbouw bedrijven opgezet, die mikten op een omvang van 200 koeien.

Vijftig jaar geleden kon een landbouwer met twintig koeien en een paar hokken varkens met nog daarbij enkele kippen een vermogen opbouwen. De dichter Poot kon toen nog dichten over het genoeglijke leven van de geruste landman: "Die zijn gladder mel-

lekkoeien, even lustig, even blij, onder 't grazen van terzij, in een bochtig dal hoort loeien..." Er is veel veranderd. We kregen de loopstallen en het leek de boeren efficiënter om het vee binnen te houden, ook 's zomers; er werd natuurlijk machinaal gemolken en nu is het soms zo dat een melkrobot het vee afhandelt. De boer van vroeger is geworden tot de ingenieur van nu. Zijn tijd wordt meer gevuld met technische vraagstukken dan met diervriendelijke omgang met het vee. De beesten zijn geormerkt en staan vooral als nummer bekend. Men droomt ervan dat er straks hoeven komen met 1250 stuks vee.

Deze moderne aanpak heeft economische voordelen, wat dan blijkt in inkoop en productiemiddelen. Nog veel langer geleden dan een halve eeuw was het op dorpen zo, dat in het buitengebied ieder gezin een paar koeien had. Zo was het in Bijbelse tijden ook.

De huidige ontwikkeling werd gestimuleerd door de overheid en dat werd weer opgepakt door de veehouderij als sector. Dit werd het moderne streven. Naar Bijbelse maatstaven gemeten kwamen daarbij enkele zaken onder druk te staan. Ons omgaan

met dieren moet gekenmerkt worden door het Bijbelwoord dat de rechtvaardige het leven van zijn beest kent; daarbij dreigt het gevaar gelijk te worden aan de rijke dwaas die al maar grotere schuren bouwde om hier en nu een rijk zonder God op te bouwen.

Denk nu niet dat het alleen in deze sectoren zo gegaan is. Ik noem een ander verschijnsel zoals de super, de grootgrutter, die de plaats van de groentewinkel en de bakkerij en de gehele detailhandel verdrongen heeft. Dat raakt ons allemaal. Hier werkt hetzelfde principe. Er zijn economisch grote voordelen verbonden aan de immense koophallen en de mall's bij de grote steden. Alles moet groots aangepakt worden. Het brengt genoeg op. In Friesland is een super, die zich beperkt tot deze provincie alleen, waarvan de eigenaren de rijkste bewoners van deze streek zijn. Maar de super, inmiddels volkomen ingeburgerd en geaccepteerd, heeft ook grote nadelen.

Dat blijkt vooral op afdelingen als zuivel, vlees en brood. Niemand weet nog waar de producten vandaan komen. Misschien, het komt meermalen voor, is er gretig omgegaan met bestrijdingsmiddelen. En de bonen uit Marokko kunnen ons niet meer vertellen hoe het daar gegaan is. Dat was vroeger wel zo, toen de producten uit het dorp of uit de streek afkomstig waren.

We zijn er zo aan gewend, dat nie-

Meestal zien de dieren het daglicht nauwelijks en worden zij in een snel tempo slachttrijp gemaakt.

Nederland is een radertje geworden in de EU en het lijkt normaal dat vanuit Brussel het land wordt geregeerd.

mand nog bekend is met de grote nadelen, met de gevaren van de grootschaligheid. Voor het gezin met kinderen is er vrijwel geen andere keus. Maar voor hen niet alleen.

Zo werkt het leven op grote schaal tot in de kieren van ons leven door. Onze scholen voor voortgezet onderwijs worden bevolkt door meerdere duizenden van jongelui. De kleine ziekenhuizen van voorheen, waar men elkaar kende en waar de persoonlijke sfeer gevoeld werd, zijn vervangen door de medische centra, waar alles gespecialiseerd is en waar de patiënten dwalen van hier naar daar. Men voelt er zich dubbel verloren. Het geldt ook op politiek niveau. Nederland is een radertje geworden in de EU en het lijkt normaal dat vanuit Brussel het land wordt geregeerd. De G20 delen de lakens uit en bepalen de gang van zaken op de wereld. Deze globalisering wordt onomkeerbaar in de hand gewerkt door internet en schotels. Banken fuseren en we weten er inmiddels alles van welke gevolgen dit alles heeft. Zal er ooit één wereldbank groeien? Zo zien we het rijk van de antichrist gestalte aannemen.

Gods Woord geeft ook raad als het over deze zaken gaat. Door allereerst de gevaren te tonen van de ongebreidelde groei. Gods Woord noemt dat akkers aan akkers trekken. Dat gaat ten koste van de modale burger. Verder zegt de Heere ons dat we de schepping en het milieu niet mogen misbruiken (1 Cor.7:31); denk aan de instelling van het sabbathsjaar, waarin de natuur moest rusten. Het kan nog steeds van belang zijn na te denken over de zin van het sabbathsjaar voor deze tijd.

Als we lezen dat het ganse scheidsel zucht, dan heeft dat direkt met dit onderwerp te maken (Rom.8:19-22). Gods Woord ziet de gevaren van de grootschaligheid, terwijl het het zwakke en nietige met beloften omgeeft (Gideon, Richt. 6:13,14). Wie verwacht de dag der kleine dingen? Zo vraagt de profeet Zacharia (4:10). Zelfs waar twee of drie in de Naam des Heeren vergaderd zijn, daar

wil Hij in hun midden zijn. De hemel heeft het klein verkoren, zo dichtte Vondel.

De sprekende ezel van Bileam laat ons de belangen van het dier zien. In Ninevé woonden veel mensen en “daartoe veel vee” (Jona 4:10). Dat telt bij de Heere. Hij hoort de raven als zij tot Hem roepen (Ps.147:9). Hij behoudt mens en beest en doet Zijn hulp nooit vruchteloos vergen (Ps. 36:7). Zelfs geeft Gods Woord praktische raad als er in Prediker 11 staat dat we een deel moeten geven aan zeven, ja ook aan acht (vers 2); dat betekent dat we in de bedrijfsvoering juist moeten spreiden en niet specialiseren. Er staat immers achter: want gij weet niet wat kwaad op de aarde zijn zal....., of dit of dat en dat die beide tesa-men goed zijn zullen.

Wordt hierdoor de bio-industrie veroordeeld en vissen onze Urker broeders verkeerd? Ook in Urk bezint men zich op de gevaren van de te grootse aanpak. Wonderlijkerwijze bestaat de kleinschaligheid nog steeds in deze sector; ik denk dan aan de Harderwijker palingvissers (!).

Maar ik heb al aan willen geven dat we het niet alleen bij de vissers en de boeren zoeken moeten. De hele maatschappij zit verkeerd! Wij ook. Denk nog eens aan de supers en de banken. We zitten allemaal ingekapseld. Om economische redenen doen we er allen aan mee. We hebben nu eenmaal een andere keus gemaakt dan de Amish in Amerika, die de wereld, ook de technische wereld, buiten de deur hebben gehouden. Nu de techniek ons steeds meer in een houdgreep lijkt te nemen, vraag ik me wel eens af of die keus een terechte is geweest.

Misschien kopen we kleding die goedkoop is, maar waarvan de herkomst dubieus is. Dat geldt van de koffie en de thee eveneens. Fair trade producten moeten een goed signaal afgeven. Wat wordt zodoende het leven voor de gewone huismoeder moeilijk en ingewikkeld!

En als straks de winkels verder opengaan op zondag, zullen we dan samen als Gereformeerde

Gezindte deze zaken mijden? In hoeverre is het in deze maatschappij mogelijk zich op deze terreinen te laten leiden door Gods geboden? Zo zal het toch moeten zijn. Gebruiken wij de middelen op de goede manier?

Het zal weinig helpen als we de oren laten hangen naar de richtlijnen van Groen Links. Mensen zijn nooit consequent. Een WK mag best miljarden kosten en geen mens spreekt er kwaad van. Om in Nederland het WK 2018 binnen te halen, worden nu al grote bedragen geofferd. Wij maken allen een tweeslachtig gebruik van de schepping.

Alleen diegene, die vanuit de wedergeboorte deze dingen gaat zien, krijgt oog voor de schepping. Die hoort de schepping zuchten. Die heeft er weet van dat het aardrijk om onzentwil vervloekt is. Maar één ding is dan wel zeker: hij zal bewust omgaan met de schepping, omdat deze van de Heere is. Ik weet van een boer die eens met tranen in de ogen stond bij het lijden van één van zijn koeien. Hij voelde dat het te maken had met onze zonden, met onze val. Dat getuigt van genade over de volle breedte van het leven.

Dan voelen we bewogenheid met de vele aidspatiënten die er alom zijn. Maar dan beseffen we ook dat er een oorzaak is, die ligt bij de zondige mens. Dan zullen we ook niet met de hele linkse politiek selectief bevoordelen en te keer gaan, maar dan zal Gods Geest ons wijsheid geven. Want de Geest is bij de schepping eveneens betrokken, evenals Christus, Die ook Middelaar van de schepping is. Wij kunnen de wereld niet veranderen. We kunnen wel vanuit het geloof gestalte geven aan de wet van God. Dat moeten we ons bewust worden. Een christen zal alles willen doen tot de eer van God. En hij blijft persoonlijk verantwoordelijk voor alles wat in het lichaam geschied is.

P. Roos

De praktijk der godzaligheid

Het avondmaalsformulier [33]

We zijn toegekomen aan de laatste woorden van het eerste deel van het formulier. Zoals bekend, is in dat eerste deel uitvoerig aandacht gegeven aan de noodzaak van de zelfbeproeving. Opdat wij tot onze troost het Avondmaal des Heeren mogen houden, is ons volgens het formulier boven alles nodig *“dat wij ons tevoren recht beproeven.”* Bijbelse aanwijzingen zijn gegeven, samenhangend met de werkelijkheid van ellende, verlossing en dankbaarheid. Het formulier blijkt er ook van te weten dat er bij Gods kinderen maar heel weinig nodig is *“om de verslagen harten der gelovigen kleinmoedig te maken.”* Maar dat is de bedoeling niet. Veel gebreken en ellendigheden mogen er nog in hun leven zijn, maar desondanks – of juist daarom – zoeken ze het leven buiten zichzelf in Jezus Christus.

Verzekerdheid van het geloof

In het vorige artikel zagen we dat in het leven met de Heere de ellende en de gebreken niet het laatste woord hebben. Er is door Gods genade in het leven van Zijn kinderen een andere werkelijkheid. En er is ook toegang tot die werkelijkheid. Een deur gaat open. De deur van de toevlucht tot Hem. Die deur scharniert op het woordje *“nochtans”*. *“Wij hebben geen volkomen geloof”,* zo is de belijdenis. *“En ons dienen van de Heere is altijd tekort. Bovendien hebben we te strijden met de boze lusten van ons vleselijk bestaan. Nochtans zijn we gewis en zeker dat God ons in genade zal aannemen!”* Dat is de taal van het betrouwen op de Heere.

Over die laatste woorden gaat het dit keer. Ons formulier stelt hier dus de verzekerdheid van het geloof aan de orde. Ik citeer het gedeelte van het formulier waarin deze belijdenis voorkomt. *“Daarom, al is het (...), nochtans, desnietegenstaande - overmits ons door de genade van de Heilige Geest zulke gebreken van harte leed zijn en wij*

begeren tegen ons ongeloof te strijden en naar alle geboden van God te leven - zo zullen wij gewis en zeker zijn dat geen zonde noch zwakheid die nog (tegen onze wil) in ons overgebleven is, ons kan hinderen dat God ons niet in genade zou aannemen en alzo deze hemelse spijs en drank waardig en deelachtig maken.”

Met het ware geloof is het wonderlijk gesteld. Het is voor zichzelf altijd een raadsel. Het geloof is een genadegave van de Heilige Geest. Wat blijkt in de regels die ik hierboven citeerde? Gods kind klaagt over de onvolkomenheid van zijn of haar geloof. Het is in de eigen waarneming altijd tekort. De Heere is het waard dat ik me volkomen aan Hem toevertrouw. Dat ik Hem op Zijn Woord geloof. En dat ik voor waar en zeker acht in mijn leven, al wat Hij mij zegt. Maar ach, dat verschrikkelijke ongeloof toch... Ik zit er steeds weer zelf tussen. Er is zoveel gebrek aan vertrouwen op de Heere. Dat is er aan de ene kant. De klacht. Tegelijkertijd, zo lees ik, is er de begeerte tegen het ongeloof te strijden. Ja, want ik mag nooit berusten in die boze verdachtmakingen die zomaar oprijzen in mijn hart. Waardoor ik de Heere wantrouw en Zijn Woord als onbetrouwbaar acht. En ik mag nimmer toegeven aan de boze influisteringen die van buitenaf op me afkomen. Ik mag het niet en in mijn beste momenten wil ik het ook niet. De strijd tegen het ongeloof is een zware strijd. Want het is een strijd tegen mijn eigen oude mens. En die oude mens heeft een verbond gesloten met de boze, de oer-verdachtmaker van de Heere. Ik moet er tegen strijden met het zwaard van het Woord van God. Maar zonder de Heilige Geest zal die strijd nooit gelukken. Dat weet ik.

Dus: de klacht over het ongeloof – en het voornemen tot de strijd tegen het ongeloof. Maar wat lees ik nu tegelijkertijd in de belijdenis van het formulier, dat ik hierboven aanhaalde? Ze is niet minder dan een hartstochtelijke beoefe-

ning van het ware geloof. En een zuivere uiting van dat geloof. Van het geloof dat zich oefent tegen hoop op hoop. Ondanks al die klachten. En boven die klachten uit. Het is, als hoor ik hier de belijdenis van die vader, die zijn zoon bij de Heere Jezus brengt. En die te verstaan krijgt, dat hulp alleen te verkrijgen is in de weg van het geloof. Hoor zijn reactie: *“Ik geloof, Heere. Kom mijn ongelovigheid te hulp!”* Hier worstelt het geloof zich boven de onmogelijkheid en boven de bestrijding uit. En het klampt zich vast aan Hem Wiens Woord betrouwbaar en vast is. En die op het geloof wonderen doet.

Zo lees ik ook die prachtige zinsnede in ons formulier. Ze is vol van spanning. Ze is geladen met het wonder, het wonder van het Geesteswerk dat het ware geloof te voorschijn brengt, terwijl alles er tegenin schreeuwt. Geen volkomen geloof. Geen voldoende ijver. Boze lusten zelfs. De noodzaak van de strijd tegen het ongeloof. Maar nochtans: *“ik geloof, Heere!”* En wat is de inhoud van dat geloof? *“Ik ben er gewis en zeker van dat mijn zonde en mijn zwakheid geen hindernis zijn dat de Heere mij in genade aanneemt en dat Hij mij waardig acht om deel te ontvangen aan Zijn hemelse spijs en drank – en dat is: aan Zijn vlees en bloed. Ik mag ook zeggen: aan Hem Zelf. Soli Deo gloria!”*

Voorwerp van het geloof

Dit alles zegt ons formulier natuurlijk met het oog op het Heilig Avondmaal. Tot de troost die de Heere door de bediening van het sacrament schenken wil, behoort onmiskenbaar deze oefening van het geloof. Het geloof dat het weet en dat het belijdt: *“De Heere heeft mij aangenomen en Hij zal mij aannemen en mij deel geven aan al de goederen van Zijn verbond.”* Waar richt dat geloof zich op? Het richt zich op het Woord van de Heere. En in dat Woord richt het zich op de centrale inhoud ervan, namelijk op de Heere Jezus Christus en op Zijn bediening. Daar

Met het ware geloof is het wonderlijk gesteld. Het is voor zichzelf altijd een raadsel. Het geloof is een genadegave van de Heilige Geest.

Mijn ervaring
in het
pastoraat
is, dat veel
mensen
met vragen
lopen rond de
zekerheid van
het geloof.

wees het formulier ook al op, in de woorden die ik al aanhaalde: "aangezien wij ons leven buiten onszelf in Jezus Christus zoeken..." Hij, die door de vader gegeven is tot zaligheid is het Voorwerp van het ware geloof. Buiten Hem kan het geloof niet rusten.

In zijn prachtige preek over de zekerheid van het geloof (n.a.v. Hebreëen 10: 22) wijst Ebenezer Erskine hier ook nadrukkelijk op. Ik neem er een enkel kernachtig woord uit over. "Het geloof neemt Christus aan en rust op Hem alleen tot zaligheid. Dat geeft het doel aan dat de zondaar voor ogen heeft in zijn eerste vereniging met Christus. Hij neemt tot Hem de toevlucht om zalig te worden. 'Wij geloven door de genade van de Heere Jezus Christus zalig te worden' (Hand. 15: 11). Onder 'zaligheid' hebben we hier niet eenvoudigweg de eeuwige gelukzaligheid te verstaan, die bestaat in de genieting van God ná dit leven, maar een zaligheid die in dit tegenwoordige leven al haar aanvang neemt. Het is een zaligheid vanaf haar begin in de wedergeboorte tot haar volmaking in de heerlijkheid. Wanneer zij het geloof oefent, rust de ziel op Christus voor de vergeving; dat is zalig gemaakt worden van de schuld der zonde en van het veroordelende vonnis van de wet. Zij rust op Hem voor de heiligmaking; dat is zalig gemaakt worden van de smet en de kracht der zonde. Zij rust op Hem voor de heerlijkmaking; dat is zalig gemaakt

worden van de aanwezigheid van de zonde zelf."

Mijn ervaring in het pastoraat is, dat veel mensen met vragen lopen rond de zekerheid van het geloof. "Hoe zal ik het zeker weten, dominee?" Of: "Hoe zal ik zekerheid ontvangen?" Het zijn vragen die ook dikwijls in verband worden gebracht met het deelnemen aan het Heilig Avondmaal. Het Woord van God wil ons leren dat 'zekerheid' niet los verkrijgbaar is, om het zo eens te zeggen. Ons formulier wijst geen andere weg aan. De bijbelse verzekerdheid van mijn geestelijke staat is alleen buiten mijzelf te verkrijgen. In de verbondenheid aan Hem over Wie de evangelist schrijft: "Die in de Zoon gelooft, die heeft het eeuwige leven." Hij is de Zaligmaker. En Hij schenkt de zaligheid. De zaligheid in de vergeving der zonden. De zaligheid in de afsterving aan de zonde. De zaligheid in het ooit volkomen bevrijd zijn van de zonde.

Wie zal er zalig zijn? Geen ander dan een zondaar. Wie zal er gerechtvaardigd zijn? Geen ander dan een goddeloze. Wie zal er verlost zijn? Geen ander dan een verlorene. Door Hem die tot zonde is gemaakt. Opdat wij zouden worden – en zullen zijn! – rechtvaardigheid Gods in Hem. Zoekt u zekerheid? Beter is nog: zoekt u

de Heere als uw Toevlucht en uw Heil? De Heere betuigt: "Op deze zal (!) Ik zien, op de arme en verslagene van geest en die voor Mijn Woord beeft!" Zo luidt Zijn Woord van genade en belofte.

Ik neem ten slotte nog een zinsnede van Erskine over. "Zoals door middel van een cheque die hem is aangeboden, een bepaald bedrag aan geld bij iemand wordt gebracht, zo wordt Christus in het Woord van de belofte bij ons gebracht. 'U komt de belofte toe...' Zonder dit Woord van genade en belofte zou het onmogelijk zijn te geloven, omdat het geloof zonder dit Woord van geloof zich nooit op Christus zou kunnen richten of op God in Hem. Als ik u zou opdragen te geloven dat de een of ander u een bedrag aan geld zou willen geven, zou u om mij lachen, als de betrokkene zijn woord niet had gegeven dat hij het zou doen. Uw geloof of vertrouwen kan zich niet op hem richten zonder een woord of schriftelijk bewijs als de onmiddellijke grond daarvan. Zo kan ook ons geloof of vertrouwen nooit een grond hebben zonder Gods Woord van genade en belofte. Door dit Woord aan te nemen, neemt u Hemzelf aan en al de schatten van Zijn genade die in Christus aanwezig zijn en die u in het Woord ter hand worden gesteld." Tot zekerheid van mijn in zichzelf zo zwakke geloof.

J.M.J. Kieviet

Vragenrubriek

De diaken (1)

Gevraagd is om iets te zeggen over het diakenambt. Aanleiding tot dat verzoek was een discussie over die gemeenten die geen ouderlingen (en geen predikant) hebben, maar slechts diakenen en of dat eigenlijk wel kan?

Zover ik weet hebben we binnen ons eigen kerkverband geen gemeenten waar de kerkenraad uitsluitend uit diakenen bestaat. Dat het elders wel voorkomt weet ik. Als ik probeer er wat van te zeggen heb ik geen speciale ge-

meenten of kerkenraden op het oog. Bovendien wil ik voorzichtig zijn met mijn uitlatingen, omdat ik niet over iemands hart en innerlijke beweegredenen kan of mag oordelen.

Wij kennen drie ambten, die van predikant (de lerend ouderling), die van ouderling (de regerende ouderling) en die van diaken. Deze drie ambten zijn duidelijk van elkaar te onderscheiden, maar ze zijn nu ook weer niet te scheiden. Dat zien we bij de hoogste Ambts-

drager, de Heere Jezus Christus, Die tegelijk hoogste Profeet, eeuwige Koning als de enige Priester van Zijn Kerk is.

Alle ambtelijke arbeid is principieel een dienen van de gemeente. Ambtsdragers worden niet geroepen tot heersen over de gemeente, maar worden geroepen tot opbouw van het lichaam van Christus, zoals Efeze 4:12 ons duidelijk leert. Misschien dat de persoon die geen vrijmoedigheid heeft om ouderling te zijn, maar wel het

diakenambt durft te vervullen, aan dit aspect voorbij ziet, namelijk dat zowel de ouderling als de diaken wordt geroepen tot het dienen en dat geldt ook voor de dominee, de dienaar des Woords. Dus ook de regerende ouderling functioneert dan slechts naar Gods Woord, als hij ziet dat God hem roept tot dienstbetoon. Christus regeert Zijn Kerk en Hij doet dat door middel van de ambtsdragers.

Nu roept Christus als de hoogste Profeet mensen om Zijn Woord te verkondigen. Hij belooft daarbij de werking van de Heilige Geest, Die ons in al de waarheid leiden zal.

Christus roept daarbij als de eeuwige Koning mensen om toezicht te houden op de leer en het leven van zowel de prediker als de gemeente.

Tenslotte roept Hij als de enige Hogepriester over het huis Gods mensen om Zijn gemeente voor te kunnen gaan in het werk van liefde en barmhartigheid.

Omdat niemand bekwaam is tot enig werk in de wijngaard des Heeren, belooft Hij allen die Hij roept tot het ambtelijke werk de hulp en leiding van Zijn Geest. Het bevestigingsformulier eindigt zo: "Doch also wij van onszelf hiertoe onbekwaam zijn, zo laat ons de almachtige God aldus aanroepen: Wij bidden U, verleen hun meer en meer zodanige gaven, als hun in hun bediening nodig zijn".

Tot welk ambt men ook geroepen wordt (en de roeping geschiedt door middel van de gemeente "en mitsdien van God Zelf"), men is van zichzelf geheel en al onbekwaam. Die geroepen wordt tot het ouderlingschap is onbekwaam en hij die geroepen wordt tot het diakenschap eveneens. Wie zegt onbekwaam te zijn om te dienen als ouderling heeft dus gelijk, al zegt hij daarmee tegelijk dat hij ook onbekwaam is tot het dienen als diaken. En waarom durft hij, die "met Gods hulp" het diakenschap aanvaardt, met diezelfde goddelijke hulp niet het ouderlingschap te aanvaarden?

Als een gemeente geen ouderlingen heeft, hoeft men dat naar mijn mening niet af te doen met

de wens dat het maar eens nood zou mogen worden, want er is dan immers al sprake van nood! Want een gemeente zonder regeerder, die toezicht houdt op de leer, en waar dus ook de tucht niet toegepast kan worden, is toch in grote nood, of niet soms?

De vraag die ons ter beantwoording is voorgelegd gaat erom of een diaken mag doen hetgeen des ouderlings is. Concreet: mag een diaken de eredienst leiden?

Het formulier wijst ons op de taak van de diaken, dat is de bediening der armen, oftewel de dienst der barmhartigheid aan de huisgenoten des geloofs en in een uit duizend wonden bloedende wereld.

Zij werden aangesteld in de christelijke gemeente opdat de apostelen zouden kunnen volharden in het gebed en in de bediening des Woords, Hand. 6:4.

De taak van de bediening van het Woord komt ook de ouderling niet toe. Volgens 1 Timotheus 5:17 komt die taak alleen toe aan die ouderlingen toe "die arbeiden in het Woord en de leer". Dat zijn dus de lerende ouderlingen, de leraren, de dominees. Is er nu geen leraar aanwezig, dan leest de regerende ouderling, omdat hij immers geroepen is om toezicht te houden op de leer, een preek van een lerende ouderling. De regerende ouderling mag dus niet preken, evenmin mag hij het zichtbare evangelie verkondigen (de sacramenten). Hij moet bij zijn roeping blijven. De dominee wordt geroepen te preken, niet te lezen! Al ligt er iets voor hem dat hij zelf van a tot z geschreven heeft, hij moet

preken, niet lezen! Maar dit even terzijde, we hebben het tenslotte over de diaken.

Als men een diaken permissie geeft om te lezen, waarop kun je het ook de koster dan niet eens laten doen? Of broeder Jansen, die schoolmeester is. Of zuster Jansen, die immers een welluidende stem heeft.

Wie weigert het ouderlingschap te aanvaarden, maar wel diaken wil zijn, zou hierdoor onbedoeld de indruk kunnen wekken dat het diakenambt van weinig belang is, in ieder geval van minder belang dan het ambt van ouderling. Is dat niet het geval wanneer kerkenraden bij het kandideren van diakenen wat gemakkelijker handelen dan bij het kandideren van ouderlingen? Alsof een diaken ook niet moet kennen de "verborgenheid des geloofs in een rein geweten", zoals het formulier het uitdrukt! Er zijn kerken waar men het diakenambt wel openstelt voor de vrouw en het ambt van ouderling of predikant (nog) niet. Dat heeft dezelfde achtergrond. Het gaat maar om diakenen hoor, wordt dan bewust of onbewust gedacht...

Er is nog wel het een en ander hierover te zeggen, maar mijn plaatsruimte is op. Ik zou wel graag willen dat onze lezers meedenken over deze zaak en mij hun gedachten hierover eens lieten weten! Onze vragenrubriek leent zich niet voor een complete uiteenzetting van de ambtsleer, maar ik wil wel graag een goed antwoord geven op de gestelde vraag, vandaar!

K. Hoefnagel

Sprekend verleden

Eduard Meiners (4)

We hebben iets doorgegeven aangaande de doodstaat van de mens en aangaande het geestelijk levend zijn. Na deze zaken behandeld te hebben gaat Meiners schrijven over de wedergeboorte. De wedergeboorte is een geboorte van boven, het tegenovergestelde

van de zondige geboorte. De wedergeboorte hervormt de uitverkooren naar het heerlijk evenbeeld van God dat zij in Adam verloren hebben, wat bestaat in God te kennen, te beminnen, te kunnen en te willen dienen naar het voorschrift van Zijn Woord, tot Zijn eer en

*Is er nu
geen leraar
aanwezig,
dan leest de
regerende
ouderling,
omdat hij
immers
geroepen is
om toezicht
te houden op
de leer, een
preek van
een lerende
ouderling.*

*Alle krachten
en vermogens
worden
aangewend
om de Heere te
dienen. Geloof,
hoop en liefde
groeien.*

heerlijkheid. Duidelijk wordt over de wedergeboorte geschreven in Johannes 3:3-5. De wedergeboorte omvat een verandering naar binnen en naar buiten. Iemand die uiterlijk onberispelijk leeft en een onrein hart met zich omdraagt kent het wonder van de wedergeboorte niet. Het woord 'wedergeboorte' wordt gebruikt vanwege de overeenstemming die er is tussen de natuurlijke en de geestelijke geboorte. Meiners schrijft over die overeenkomst het volgende: "Men treft bij de geestelijke geboorte net als bij de lichamelijke aan: 1.een Vader, namelijk God (Joh. 1:13). 2.Een moeder, namelijk de Kerk (Ps. 87:5). 3.Een geestelijk zaad, namelijk het Woord (Jak. 1:18; 1 Petr. 1:23). 4. Een nieuw levend schepsel (2 Kor. 5:17). 5.Smart in mindere of meerdere mate (Hand. 2:37; 16:29)."

De wedergeboorte

Bij de wedergeboorte worden er geestelijke vermogens in de ziel uitgestort, waardoor de ziel van dood levend wordt. Door die nieuwe vermogens wordt de dode en ellendige natuurstaat gezien. Daaruit komt pijn en smart voort, bij de een sterker dan bij de ander, bij de een langer dan bij de ander. Meiners schrijft dan over de angst van de wedergeboorte. Tranen, zuchten en klachten over de zonden zijn werkelijkheid. De zonden zijn begaan tegen een heilig, rechtvaardig, lankmoedig en weldoend God. De zonden zijn bedreven ondanks de vele vermaningen, waarschuwingen, bedreigingen en veel genademiddelen. Als een zoon zijn vader zwaar beledigd heeft zal hij die vader toch met tranen in de ogen aanzien en om vergeving smeken? De Heere werkt een hartelijke afkeer van de doodsstaat, een walg van zichzelf en schaamte over zijn toestand. In verlegenheid wordt omgezien naar een middel tot behoud. Hij kan zichzelf niet helpen en schepselen kunnen hem niet helpen. "Daarop ontdekt Jezus Zich aan de ziel, en wel als een algenoegzame Zaligmaker, Die doen kan hetgeen alle andere geschapen krachten verre te boven gaat, omdat Hij de macht en het recht heeft om de dode zondaar

levend te kunnen en te mogen maken. O, de Heere Jezus komt de verlegen, bekommerde en uitzinnende ziel voor als een God van volkomen zaligheid (Psalm 68:21), en daarbij ook als een gewillige Zaligmaker, Die gereed is om Zijn macht en verworven recht tot levendmaking aan haar ten koste te leggen. De ziel aanschouwt dan de Heere Jezus en ziet Hem als voor haar staan met uitgebreide armen om haar daarin te ontvangen, en hoort dat Hij haar aanspreekt op een bekoorlijke en zieluitlokkende wijze, en haar op het vriendelijkst nodigt om maar tot Hem te komen, en haar belooft dat Hij haar het leven wil geven, indien zij het maar uit Zijn hand wil ontvangen. Het is dan dat zij Jezus tot haar hoort zeggen; 'Wendt u naar Mij toe, en wordt behouden (Jes. 54:22)' 'En die dorst heeft, kome; en die wil, neme het water des levens om niet' (Openb. 22:17), waarop zij zich ook haastelijk tot Hem begeeft, zonder langer te dralen of te aarzelen, en van Hem gebruikmaakt tot levendmaking, en dat door begeerten, verlangens, zuchtingen, gebeden; door Hem geheel en alleen aan te nemen en zich onbepaald aan Hem over te geven, en door op Hem te leunen en te steunen. Als dit zo aan de zijde van de zondaar geschiedt, zo treedt Jezus ook toe. Hij verenigt Zich weer op het nauwst met haar; Hij maakt haar tot Zijn woning. Hij richt in haar Zijn troon op; Hij bewerkt haar verder krachtdadig, en doet haar alsoo werkzaam zijn zoals voorheen getoond is."

De heiligmaking

Met de wedergeboorte is de heiligmaking verbonden. Christus zuivert het verstand al meer van onwetendheid, het oordeel van verdraaidheid, de wil van weerbarstigheid en verkeerdheid, en de genegenheden van onzuiverheid. Door heiligmaking wordt datgene wat er nog over is van de oude doodsstaat al meer weggenomen. De vermogens en de gegeven hebbelikheden worden vermeerderd. Het verstand krijgt al meer geestelijk en hemels licht, het doorziet de geestelijke zaken beter. Het oordeel wordt beter en bestendi-

ger, voordat een oordeel wordt uigesproken wordt alles goed afgewogen. Men wordt niet zomaar van dat weloverwogen oordeel afgebracht door het minste of geringste wat er tegenin komt. De wil wordt gewilliger en bestendiger om het goede te willen. De genegenheden worden zuiverder en geregelder. Satan, wereld en zonde worden al sterker bestreden. Alle krachten en vermogens worden aangewend om de Heere te dienen. Geloof, hoop en liefde groeien. Blijdschap, vrede en troost worden sterker. Van een kind wordt men een jongeling en van een jongeling een man. Meiners schrijft terecht dat het geestelijke leven hier op aarde altijd onvolmaakt blijft. Pas in de hemel zal het volmaakt zijn, eerst naar de ziel, later naar ziel en lichaam beide. Het geestelijk leven begint in de wedergeboorte, zet zich voort in de heiligmaking en vindt zijn voltooiing in de hemelse heerlijkheid. Christus geeft Zijn schapen het eeuwige leven.

Woord en Geest

Vervolgens vraagt Meiners aandacht voor de middelen die Christus gebruikt om dode zondaren levend te maken en te heiligen. Christus heeft het recht op het eeuwige leven voor de Zijnen verworven. Christus heeft voor de Zijnen de vloek gedragen en de zegen verworven. Omdat Christus het recht ten leven heeft verworven voor Zijn Kerk maakt Hij hen door Woord en Geest levend. We lezen dan het volgende: "Ten eerste gebruikt Hij uitwendig Zijn Woord, het Woord der wet en bijzonder van het Evangelie. In dat Woord vermaant Hij de uitverkorenen dat zij uit de dood opstaan en levend worden, en dringt Hij Zijn vermaning aan door overheerlijke beloften. Tot een bewijs dient Efeze 5:14 'Daarom zegt Hij: Ontwaak, gij, die slaapt, en sta op uit de doden; en Christus zal over u lichten.'" Het Woord is het zaad der wedergeboorte. We lezen in Johannes 5:25 dat doden zullen horen de stem van de Zoon van God, en die ze gehoord hebben, zullen leven. Ten tweede maakt Christus inwendig levend door Zijn Geest. Het Woord alleen is niet krachtig

genoeg om dode uitverkorenen levend te maken. Het komt voor dat uitverkorenen enige jaren dood blijven onder een krachtige en ernstige bediening. Zij beginnen niet eerder te leven dan dat de tijd der minne aanbreekt en de Heilige Geest op een zaligmakende wijze het Woord gaat vergezellen. Meiners schrijft "Als Christus de uitverkorenen dus levend wil maken, zo drukt Hij door Zijn Geest de vermaningen om levend te worden op hun hart, en Hij bewerkt ze door Zijn Geest zo krachtdadig onder dat vermanen, dat ze levend worden. Daarom zei Jezus: 'De Geest is het Die levend maakt' (Joh. 6:63)." In Johannes 3:5 wordt

het werk van de wedergeboorte aan de Geest toegeschreven. Zo ontvangen in zichzelf dode en verloren mensen een leven dat uit God is. Zij zijn uit God geboren (Joh. 1:13). Zij ondervinden Gods goedertierenheid die beter is dan het leven "Eén druppeltje vermaak van dit geestelijke leven is oneindig zoeter en aangenamer dan het volle genot van alle gemakkelikheden van dit tegenwoordige leven. Wel is waar dat Gods kinderen op hun levensweg vele tegenheden en zwaarigheden ontmoeten, maar het minste straaltje van God gunst verzoet alles. Het geringste proefje van Jezus' liefde doet de gedachtenis aan verleden tegenspoeden

verdwijnen, geeft moed onder het tegenwoordige, en stelt hen gerust voor het toekomstige." Gods kinderen mogen delen in een hemels en eeuwig leven. "Verheft Salomo een levende hond, ook al is het een dier van weinig waarde, boven een dode leeuw, die anders de koning der dieren is (Pred. 9:4), dan mogen wij u ook wel, hoe laag en onaanzienlijk u ook naar de wereld bent, vanwege dit leven beter en gelukkiger noemen dan de koningen van de aarde die altijd nog geestelijk dood zijn."

A. Van Heteren

Persberichten

SSNR congres 25 september 2010 'Liever Paaps dan Turks?'

Op D.V. zaterdag 25 september 2010 organiseert de Stichting Studie der Nadere Reformatie haar jaarlijkse congres. Dit jaar onder de titel 'Liever Paaps dan Turks?' Mede naar aanleiding van het in 1997 verschenen boek van Amersfoort & Van Asselt, *Liever Turks dan Paaps* staat tijdens dit congres de omgekeerde volgorde centraal. Met deze vraagstelling bevinden we ons in het brandpunt van de actualiteit. In de lezingen analyseren sprekers de antwoorden die vanuit de Nadere Reformatie werden gegeven op de vragen die een pluriforme samenleving met zich meebrachten. In dit kader komen enkele prominente vertegenwoordigers van deze beweging aan de orde: G. Voetius, J. Hoornbeeck en S. Oomius. Sprekers en onderwerpen: dr. L.J. Joosse, Nadere Reformatie, rooms-katholicisme en Islam; dr. C.A. de Niet, Voetius en het catholicisme; dr. R. Bisschop, Algemene evaluatie. Belangstellenden worden van harte uitgenodigd om bij het congres aanwezig te zijn in de aula van Driestar Educatief, Burg. Jamesingel 2, Gouda. Aanvang: 10.30; sluiting: 15.00. Voor het bijwonen van het dagprogramma vragen wij een bijdrage van € 17,50,- (inclu-

sief koffie/thee en lunchmaaltijd), over te maken op bankrekening 25.14.87.458, ten name van Stichting Studie der Nadere Reformatie te Bilthoven of via de website: www.ssnr.nl/congres-nadere-reformatie.

Cursus geestelijke vorming

Het programma voor het cursusjaar 2010/2011 is samengesteld. Voor geïnteresseerden kan het van belang zijn de data alvast in de agenda vast te leggen. Donderdag 9 september Drs. P.C. Hoek uit Hoevelaken Meditatief leven.

14 oktober

Ds. A.C. Uitslag uit Urk Wereldgelijkvormigheid binnen de Gereformeerde Gezindte 18 november

Dr. P. de Vries uit Waarder De heerlijkheid des Heeren bij Ezechiël en de betekenis voor het Nieuwe Testament 20 januari

Ds. C. Harinck uit Kortgene Bevindelijke kennis van Christus 17 februari

De heer H. van Groningen (Stichting 'De Vluchtheuvel') uit Kapelle Karakter en geloofsbeleving 24 maart

Prof. H.G.L. Peels te Apeldoorn God en het geweld in het Oude Testament

De bijeenkomsten, waarbij iedereen hartelijk welkom is, beginnen om kwart voor acht in de zaal van de Rehobôthkerk te Sommelsdijk. Het cursusgeld bedraagt € 15.-- voor de gehele cursus, of € 3.50 per avond, inclusief koffie en uittreksel.

Voor nadere inlichtingen kunt U terecht bij Kati Mulder, tel. 0187-482443 ('s avonds).

De Stuurgroep

"En zo gaat er dan eveneens mede gepaard een uitzien naar behoudenis, een smeken en wenen om een Borg, een wachten op de Heere, of hij Zich ontfermen wil, en ons die gezegende Borg Christus toerekenen.

Maar hoe verstaat zulk een naar God bedroefde ziel tevens, dat zij niet slechts onwaardig is om zalig te worden, maar ook om Christus te ontvangen; om aan Hem deel te krijgen. Dit is vaak geen gering deel van haar bekommernis; dat ze nog eens mocht roemen in een geschonken Borg.

G. Wisse, *De droefheid naar God*

Ds. G. Boer, Getroost leven en sterven, De eerste zeven Zondagen van de Catechismus, gebonden, 156 blz., € 15,90, Uitgeverij De Banier, Apeldoorn, ISBN 978-90-336-0851-3.

Ds. G. Boer (1913-1973) was predikant van de Nederlands Hervormde Kerk (Gereformeerde Bond). We hebben veel behartenswaardige dingen in dit boek over de eerste zeven Zondagen van de Catechismus gelezen. Als het gaat over de volgorde van de drie stukken lezen we duidelijk op blz. 30 en 31 "Het is niet toevallig dat de Heidelbergse Catechismus als een bekwaam zielenarts bij onze ellende begint. Er zijn mensen die beweren dat de catechismus op zijn kop gezet kan worden, dat je dus bij de dankbaarheid kunt beginnen. Maar dat hebben de opstellers, Ursinus en Olevianus, zeker in hun verklarende geschriften, tegengesproken. Wie het zo voorstelt, heeft ook de Schrift tegen. Want de Heere God begint met een mens zijn nood, zijn zonden en ellende, bekend te maken. Het

is een heel duidelijk, eenvoudig en aansprekend voorbeeld, dat Jezus ook Zelf gebruikt, dat niemand er over peinst een arts te waarschuwen, tenzij een kwaal hem of haar drukt. Tenzij er moeiten, verdriet en pijnen zijn." Op blz. 34 worden we opgewekt jaloers te zijn op de houding van de Joden ten aanzien van de Wet des Heeren: "maar laten we eens jaloers worden op deze mensen, die zo'n heilige, tintelende vreugde hebben omdat het God behaagd heeft aan hen Zijn heilige Tien Geboden bekend te maken. De Joden vierten niet voor niets het feest van de Vreugde der Wet." Over de prediking van de wet lezen we op blz. 42 het volgende: "De profeten hebben op het volk gebeukt met de heilige wet Gods. Ze hebben gezegd: Jullie hebben twee boosheden begaan. God verlaten, die levende Fontein, en jezelf bakken uitgehouwen waarin geen water blijft staan. Jezus heeft de farizeeën gegeseld, totdat sommigen na Pinksteren zeiden: 'Wat zullen wij doen?'" Op blz. 145 wordt geschreven over verwerving en toepassing van het heil en gewaarschuwd tegen de vrije wil: "Hier wordt gezegd, uitgedrukt, dat alléén zij gered worden, die Christus worden ingelijfd. Dat is een zeer barmhartige leer. De leer van de algemene verzoening, en die van alverzoening, hoe wijd en breed ook aangehangen, zijn buitengewoon onbarmhartig, omdat die Christus in tweeën scheuren. Men zegt wel dat Hij de zaligheid verwierf, maar de toepassing laat men niet aan Hem over. Die neemt men zelf

ter hand met behulp van de vrije wil, die er ondertussen niet is!" op blz. 151 wordt terecht gesteld dat de werking van de Heilige Geest nodig is: "Tegelijkertijd weten wij dat, hoezeer ons verstand en ons hart met de bijbelse kennis gevuld is en vervuld is – doe het maar, en trouw ook! – dat het nodig is dat die kennis een instrument wordt van de Geest."

Colofon

Dit blad is een uitgave van de stichting Bewaar het Pand te Meerkerk. Verschijnt eens in de veertien dagen

COMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. P. den Butter en Ds. A. van Heteren, Ds. K. Hoefnagel en Ds. J.M.J. Kieviet

ADRES VAN DE REDAKTIE:

Kopij voor het volgende nummer van "Bewaar het Pand" zenden naar: Ds. A. van Heteren, Vlaak 10, 8321 RV Urk, tel. 0527-688978

ADMINISTRATIE:

P.J. Boers, Bergstoep 46C, 2959 AC Streefkerk. Telefoon: 0184-669116. Fax: 084-2220131. Email: pand@solcon.nl. Girorek. 70.43.50 t.n.v. Stichting Bewaar het Pand te Streefkerk. Abonnementenprijs € 12,50 per jaar. Abonnementenprijs voor de Verenigde Staten en Canada 10 dollar per jaar. Advertenties € 0,35 (ex. BTW) per mm met een kolombreedte van 6 cm. Bij kontrakt korting.

ISSN nummer: 0166 - 4646

Zorg dichtbij

Actief in uw regio!

Waar u ook woont, Agathos brengt zorg dichtbij:

- Hulshoudelijke verzorging
- Persoonlijke verzorging
- Verpleging
- Psychosociale zorg

Bel de Zorglijn (010) 264 07 77 en u krijgt uw rayoncoördinator aan de lijn. Agathos stelt zelf indicaties voor veel zorgvragen. Kunnen we geen indicatie stellen? Dan begeleiden we u bij de CIZ-aanvraag. U ziet, ook indicatiestelling is onze zorg!

Agathos

THUISZORG

T 010 264 07 77 | www.agathos-thuiszorg.nl

Zorg met een eigen kleur

Messias belijdende Joden

Postbus 22 3860 AA Nijkerk
www.messiasbelijdendejoden.nl

Voor informatie:
Ds. G. Bouw
Tel: 0172 - 470040
E-mail: g.bouw@solcon.nl

Steun de evangelieverkondiging door Messiasbelijdende Joden in Israël

Stort uw gift
op rekening 37 78 53 496 (Rabobank)
of 833 07 97 (Postbank)

Wij verzorgen graag een lezing
of diaprojectie op uw gemeentevergadering
of verenigingsavond